

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

25 november 2024

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek
voor wat betreft de eenzijdige beëindiging
van de wettelijke samenwoning**

(ingediend door mevrouw Katja Gabriëls)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

25 novembre 2024

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil
en ce qui concerne la cessation unilatérale
de la cohabitation légale**

(déposée par Mme Katja Gabriëls)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel beoogt een wijziging van artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek zodat de ambtenaar van de burgerlijke stand in geval van eenzijdige beëindiging van de wettelijke samenwoning de beëindiging niet meer moet betekenen aan de andere partij, maar er kennis van kan geven bij een ter post aangetekende brief.

RÉSUMÉ

Cette proposition de loi vise à modifier l'article 1476 du Code civil, de manière à ce que l'officier de l'état civil doive désormais notifier par lettre recommandée à la poste la cessation unilatérale de la cohabitation légale à l'autre partie, et non plus la lui signifier.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigegekleurig papier)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel neemt, in aangepaste vorm, de tekst over van voorstel DOC 55 358/001.

Steeds meer mensen kiezen voor een wettelijke samenwoning.

De cijfers zitten duidelijk in een stijgende lijn. Onderstaande tabel geeft de evolutie van het aantal verklaringen van wettelijke samenwoning per jaar weer sinds de wet in 2000 in werking is getreden.¹

Administratieve eenheid	Jaar					
	2000	2005	2010	2015	2020	2022
België	2.694	15.513	36.962	40.770	36.329	38.359

Unité administrative	Année					
	2000	2005	2010	2015	2020	2022
Belgique	2.694	15.513	36.962	40.770	36.329	38.359

In 2022 bedroeg het aantal nieuwe verklaringen 38.359, of een beperkte stijging van 1,6 % ten opzichte van 2021 en een minieme daling van 0,2 % ten opzichte van het gemiddelde aantal gevallen voor de periode 2018-2021.²

De wettelijke samenwoning wordt dus steeds aantrekkelijker voor koppels. Een verklaring hiervoor kan te vinden zijn in de voordelen ervan. Er zijn immers minder rechten en plichten aan gekoppeld maar tegelijkertijd zijn de partners juridisch beschermd. De voornaamste regels hebben betrekking op het vermogen. Andere regels hebben betrekking op het erfrecht. Zo worden wettelijk samenwonenden wat het tarief van de successierechten betreft, gelijkgeschakeld met gehuwden. De rechten van wettelijk samenwonenden worden ook steeds meer uitgebreid.

Net als bij het huwelijk loopt de wettelijke samenwoning echter ook vaak spaak.

Onderstaande tabel geeft de evolutie van het aantal beëindigingen van wettelijk samenwonen per jaar weer, eveneens vanaf het jaar 2000.

¹ <https://statbel.fgov.be/nl/themes/bevolking/partnerschap/wettelijke-samenwoning#panel-13>

² Cijfers van Statbel.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition reprend, en le modifiant, le texte de la proposition DOC 55 358/001.

Le nombre de cohabitants légaux ne cesse d'augmenter.

Les chiffres sont clairement en hausse. Le tableau ci-dessous présente l'évolution du nombre annuel de déclarations de cohabitation légale depuis l'entrée en vigueur de la loi de 2000.¹

En 2022, 38.359 nouvelles déclarations ont été enregistrées, soit une hausse limitée de 1,6 % par rapport à 2021 et une légère baisse de 0,2 % par rapport au nombre moyen de déclarations durant la période 2018-2021.²

La cohabitation légale séduit donc toujours plus de couples. Cet attrait peut s'expliquer par les avantages qu'elle présente. En effet, cette forme de cohabitation est assortie de moins de droits et de devoirs, tout en assurant une protection juridique aux partenaires. Ce régime règle d'ailleurs principalement les questions patrimoniales. Il a trait également au droit successoral. Ainsi, les cohabitants légaux sont assimilés aux conjoints en ce qui concerne le taux des droits de succession. Les droits des cohabitants légaux ne cessent également d'être étendus.

Cependant, à l'instar du mariage, la cohabitation légale se solde également souvent par un échec.

Le tableau ci-dessous présente l'évolution, depuis l'an 2000 également, du nombre annuel de cessations de cohabitation légale.

¹ <https://statbel.fgov.be/fr/themes/population/parteneriat/cohabitation-legale>

² Chiffres de Statbel.

Administratieve eenheid	Jaar					
	2000	2005	2010	2015	2020	2022
België	111	3.299	13.487	22.227	21.845	29.061

Unité administrative	Année					
	2000	2005	2010	2015	2020	2022
Belgique	111	3.299	13.487	22.227	21.845	29.061

Een groot aantal samenlevingscontracten wordt echter niet officieel maar wel *de facto* ontbonden: koppels gaan uit elkaar zonder het contract te verbreken. Het gebeurt immers steeds vaker dat de Dienst Bevolking van de gemeenten vaststelt dat de persoon met een samenlevingscontract al in een nieuwe relatie zit.

Dit komt doordat veel koppels na hun breuk niet meer in staat zijn om samen naar het gemeentehuis te gaan om te verklaren dat de wettelijke samenwoning beëindigd is. Het is wel mogelijk voor één van beiden om dit te doen, maar de eenzijdige beëindiging moet dan door een deurwaarder worden betekend. Dit kost echter al gauw 200 tot 300 euro en dit blijkt een struikelsteen te zijn.

Het niet melden van de beëindiging kan echter belangrijke gevolgen hebben, bijvoorbeeld bij het overlijden.

Dit wetsvoorstel wil daarom artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek aanpassen zodat de ambtenaar van de burgerlijke stand in geval van eenzijdige beëindiging van de wettelijke samenwoning de beëindiging niet meer moet betekenen aan de andere partij, maar er kennis van moet geven bij een ter post aangetekende brief.

Katja Gabriëls (Open Vld)

Toutefois, de nombreux contrats de vie commune ne sont pas dissous officiellement mais *de facto*: les couples se séparent sans rompre le contrat. En effet, les services population des communes constatent de plus en plus fréquemment qu'une personne ayant conclu un contrat de cohabitation a en réalité déjà entamé une nouvelle relation.

Cette situation tient au fait qu'après une rupture, bon nombre de couples ne sont plus en mesure de se rendre à la maison communale pour déclarer que la cohabitation légale a pris fin. Si l'un des deux partenaires peut effectivement en faire la déclaration, la cessation unilatérale doit cependant être signifiée par huissier. Cette procédure coûtera facilement aux intéressés quelque 200 à 300 euros, un prix qui s'avère être un obstacle.

L'absence de communication de la cessation de la cohabitation peut toutefois avoir des répercussions importantes, en cas de décès par exemple.

La présente proposition de loi entend dès lors modifier l'article 1476 du Code civil, pour que l'officier de l'état civil doive désormais notifier par lettre recommandée à la poste la cessation unilatérale de la cohabitation légale à l'autre partie, et non plus la lui signifier.

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 1476, § 2, vijfde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, vervangen bij de wet van 13 september 2023, wordt vervangen als volgt:

“De ambtenaar van de burgerlijke stand geeft binnen acht dagen kennis van de eenzijdige verklaring van beëindiging bij een ter post aangetekende brief aan de andere partij. In elk geval moeten de kosten van de kennisgeving vooraf worden betaald door hen die de verklaring afleggen.”

18 november 2024

Katja Gabriëls (Open Vld)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 1476, § 2, alinéa 5, de l'ancien Code civil, remplacé par la loi du 13 septembre 2023, est remplacé par ce qui suit:

“L'officier de l'état civil notifie la déclaration unilatérale de cessation à l'autre partie dans les huit jours par lettre recommandée à la poste. En tout état de cause, les frais de la notification doivent être payés préalablement par ceux qui font la déclaration.”

18 novembre 2024